

NORSK GOLF

Historien om utvikling av golf- og golfklubber i Norge

*Jens N. Engelstad, leder av Faggruppe
golfhistorie*

Golfen har en lang historie internasjonalt, og også i Norge finnes det en rik, men til dels lite dokumentert, golfhistorie. Gjennom arbeidet i Faggruppe golfhistorie, oppnevnt av Norges Golf forbund i 2007, har vi arbeidet for å sikre arkiver og historisk dokumentasjon, og ønsker nå å styrke samarbeidet mellom golfklubber og lokale historielag.

Golfens tidlige historie

Golf, slik vi kjenner det i dag, startet allerede i 1457 i St. Andrews i Skottland. En kort film om Old Tom Morris (1821 til 1908) gir et innblikk i denne tidlige historien. Filmen kan sees via lenke i slutten av artikkelen. Old Tom Morris var datidens mest kjente golfbanearkitekt og en viktig konkurransespiller.

Golfen kommer til Norge

I Norge finnes det i dag rundt 175 golfklubber med til sammen om lag 160 000 aktive medlemmer og egne golfbaner.

Den første norske klubben var Hølgenæs Golf Club i Åndalsnes. Klubben ble stiftet i 1902 og arrangerte Norges første konkurranse i 1905. Bak etableringen sto i hovedsak britiske laksefiskere som ønsket å spille golf når værforholdene ikke passet for laksefiske. Klubben og banen ble lagt ned rundt 1915, da britene var opptatt med første verdenskrig.

I årene frem mot andre verdenskrig ble det stiftet fire nye klubber. Kristiania Golfklub ble stiftet i 1924. Året etter tok klubben navnet Oslo Golf Klub, som i dag heter Oslo Golfklubb. Borregaard golfklubb ble stiftet i 1927. Høsbjør Golfklubb nordøst for Hamar ble etablert i 1932 og videre utviklet i 1935. Bergen Golfklubb ble stiftet i 1937.

Disse fire klubbene gikk i 1948 sammen om å stifte Norsk Golf forbund. Organisasjonen heter i dag Norges Golf forbund. Mer informasjon om norsk golfs historie finnes via lenke i slutten av artikkelen.

Klubbhistorier og manglende dokumentasjon

Disse fire klubbene har skrevet og publisert sine historier. Klubbene som har kommet til etter andre verdenskrig har derimot i liten grad prioritert å sikre og publisere sin egen historie, til tross for ulike oppfordringer fra Norges Golf forbund.

Faggruppen har laget en oversikt over golfklubber som er medlem av Norges Golf forbund. Oversikten kan sees via lenke i slutten av artikkelen. Rød lenke til høyre viser status for den enkelte golfklubbs eventuelle oppfølging av oppfordringen om å dokumentere klubbens historie. Mange av lenkene fungerer imidlertid ikke lenger, hovedsakelig fordi klubber har endret sine nettsider og dermed også nettadressene.

På golfhistorie.no har vi dessuten samlet hefter og jubileumsskrifter fra en rekke klubber. Se lenken i slutten av artikkelen.

Faggruppe for golfhistorie

Faggruppen har ryddet hele forbundets papirarkiv. Med god hjelp av arkivsystemet ASTA ble materialet sortert og

systematisert. Deretter ble alle forbundets formelle dokumenter digitalisert i søkbar form til internt bruk. Papirarkivet ble i 2021 avlevert i sin helhet til Arkivverket på Sognsvann. Arkivverket fikk fra 1. januar 2026 navnet Nasjonalarkivet.

Dessverre har vi gjennom årene ikke lykkes godt nok med å motivere styrene i norske golfklubber til rydde i klubbarkivene og få skrevet og publisert historiene på klubbens nettside. Vår tanke har vært at det trolig finnes historieinteresserte medlemmer i mange golfklubber som kunne ha lyst til å påta seg arbeidet dersom de fikk et mandat fra styret.

Samarbeid med historielag

Allerede i 2012 tok vi kontakt med Landslaget for lokalhistorie. Vi ønsket at organisasjonen skulle bidra til å gjøre lokale historielag oppmerksomme på muligheten for samarbeid med golfklubber i deres nærområde eller kommune. Målsettingen var at historielag kunne ta initiativ til samarbeid med klubbene. Vi er imidlertid usikre på om dette førte til konkrete resultater. Samme år skrev vi også om temaet i magasinet Norsk Golf. Den kan du lese via lenken i slutten av artikkelen.

I 2026 tok vi igjen kontakt med Landslaget for lokalhistorie i håp om å få til et mer formalisert samarbeid. Tanken er at Landslaget kan informere sine lokale historielag om henvendelsen og oppfordre dem til å engasjere seg. Det kan være naturlig for historielag å kontakte styret i golfklubber i sitt område og foreslå samarbeid. Kanskje finnes det også medlemmer av historielag som kjenner medlemmer i golfklubben eller selv er medlemmer der.

Det vil være fornuftig at klubbens papirarkiv, etter at historien er skrevet og publisert på klubbens nettside og sendt faggruppen, også blir avlevert til kommunearkivet. Responsen fra Landslaget for lokalhistorie var over all forventning. Sondre Aksnes Yggeseth og Oda Svisdal viste stor interesse og entusiasme. De ønsket å samarbeide med oss, og denne artikkelen er et resultat av dette.

Et eksempel fra Elverum

Et mulig eksempel på et slikt samarbeid er historien om Elverum Golfklubb. Den noe kompliserte utviklingen av klubben gjennom 25 år er beskrevet av Terje Thronæs over 33 sider i Elverum historielags årbok nummer 22. Den kan leses i lenken i slutten av artikkelen.

Det er foreløpig uklart hva som var utgangspunktet for at Terje Thronæs skrev denne historien. Hvem tok initiativet, og hvem bidro til arbeidet? Vi har nylig henvendt oss til både Elverum historielag og Elverum Golfklubb og venter spent på svar.

Arkivarbeid i Oslo Golfklubb

Som medlem av Oslo Golfklubb har jeg i flere år arbeidet med klubbens papirarkiver. Arkivene er blitt ryddet og senere avlevert til Oslo byarkiv. I 2024 fikk klubben Nasjonalbiblioteket til å digitalisere alle klubbens formelle dokumenter slik at de er søkbare. Samme år ble materialet publisert på Nasjonalbibliotekets nettsider.

Jeg har også holdt et kåseri om dette arbeidet for Ullern, Røa og Bygdøy historielag.

De formelle dokumenter fra 1924 frem til ultimo 2010 (hvoretter Oslo Golfklubb allerede har alt digitalt) finner du digitalisert søkbart helt til sist i artikkelen.

Fra starten i 1924 var alle styremøter og generalforsamlinger/årsmøter nedskrevet i seks protokollbøker markert som 1924/1928, 1928/1940, 1940/1950, 1950/1961, 1961/1964, 1964/1968, 1969/1973 og 1973/1976.

Utover disse innkallinger og referater fra generalforsamlinger/årsmøter og styremøter, finner du de formelle dokumentene som følger:

Innkallinger til generalforsamlinger/årsmøter i følgende mapper:

- Nr. 5 i rekke nr. 2
- Nr. 4 i rekke nr. 3
- Nr. 2 i rekke nr. 5
- Nr. 2 i rekke nr. 7

Referater fra generalforsamlinger/årsmøter i følgende mapper:

- Nr. 4 i rekke nr. 2
- Nr. 3 i rekke nr. 3

Innkallinger til styremøter i følgende mapper:

- Nr. 3 og 4 i rekke nr. 1
- Nr. 1, 2 og 3 i rekke nr. 2
- Nr. 1, 2 og 5 i rekke nr. 3
- Nr. 4 og 5 i rekke nr. 4
- Nr. 1, 4 og 5 i rekke nr. 5
- Nr. 1, 2, 3 og 4 i rekke nr. 6

Referater fra styremøter i følgende mapper:

- Nr. 2 i rekke nr. 1
- Nr. 2 i rekke nr. 4
- Nr. 3 i rekke nr. 7

For å søke i arkivet klikker du på mappen for temaet og tidsperioden du søker etter, og går deretter til forstørrelsesglasset og skriver inn det ordet du søker etter: navn, tema og så videre. Vær oppmerksom på at søkbarheten av håndskrift er begrenset.

LENKER:

Film om Old Tom Morris:

<https://www.youtube.com/watch?v=6r38BaGslb8>

Nettside om norsk golfs historie:

www.golfhistorie.no

Oversikt over golfklubber i Norge:

<https://www.golfhistorie.no/golfklubber-i-norge/>

Jubileumsbøker /hefter – Klubbenes historie:

<https://www.golfhistorie.no/artikler/jubileumsboker-hefter?from=theme>

Artikkel i Norsk Golf fra 2012:

<https://www.golfhistorie.no/assets/files/Artikler%20i%20Norsk%20Golf/2012-4-norsk-golfhistorie.pdf>

Historien om Elverum Golfklubb:

https://www.golfhistorie.no/assets/files/Diverse_121108_Fra_Hosbjor_til_Star_moen.pdf

Oslo Golfklubbs formelle dokumenter:

<https://www.nb.no/search?mediatype=tidsskrift&subject=Oslo%20golfklubb>

